

*Гуменюк Катерина Анатоліївна,
Національний Університет “Острозька академія”*

ОНОМАСТИЧНИЙ ПРОСТІР ТВОРУ ДЖОАН РОУЛІНГ “ГАРРІ ПОТТЕР ТА В’ЯЗЕНЬ АЗКАБАНУ”

Відомо, що власні імена займають важливе місце у лексичному запасі будь-якої мови, у тому числі і англійської. Вони слугують для найменування людей та тварин, географічних та космічних об’єктів різних видів, а також різноманітних аспектів матеріальної та духовної культури. Вивченням власних імен займається ономастика. Ономастика (від грецького *onomastikys* – той, що стосується імені) – розділ лінгвістики, який займається вивченням власних імен та назв, історією їх походження та трансформування у зв’язку із довготривалим використанням у мові-основі або у зв’язку із запозиченням цих власних назв у інші мови [3]. Також ономастика займається дослідженням ономастичної лексики, тобто власних імен різних типів. Залежно від напрямку вивчення ономастика поділяється на підрозділи: географічні назви вивчає топоніміка; імена людей – антропоніміка; найменування зон космічного простору, як наукових так і народних, вивчає космоніміка; назви окремих небесних об’єктів – астроніміка; власні імена тварин та їх прізвиська досліджує зооніміка [1].

Англійський запас власних імен досить обширний. Загалом англійські імена поділяються на власні та середні. Обидва види створювались та складались у певну систему протягом століть. На цей процес вплинули багато факторів, серед них – норманське завоювання Великої Британії, церква та релігійні течії, культурно-історичні зміни у житті країни [3]. Наймолодшим видом антропоніма в англійській мові є середнє ім’я, яке ввійшло у вжиток значно пізніше ніж власні імена та прізвища, і виконувало частково індивідуалізуючу, а частково захисну функцію. У процесі історичного розвитку країни прізвища почали широко використовуватись з метою розрізнення однієї особи від іншої.

Будь-який художній твір – це, насамперед, специфічна сфера функціонування власних імен, тож твір “Гаррі Поттер та в’язень Азкабану” не виняток. У тексті слова співвіднесені з реально відображе-

ною дійсністю, з сучасною літературною мовою і мовою художнього твору.

При відборі ономастичних одиниць авторка орієнтується на реалії, загальноприйняту формулу, за допомогою якої можна передати інформацію про соціальні, національні, вікові та ін. характеристики особи. Необхідно відзначити, що романи про Гаррі Поттера – своєрідні збірки універсалій із багатьох дитячих сюжетів: чарівники і ельфи, сови, що літають серед білого дня, дракони і гобліни, персонажі кельтського міфу та ін. Авторка також широко використовує імена з грецької та римської міфології: імена пов'язані із астрологією (Sirius, Narcissa); імена богів та богинь (Marcus, Minerva, Nymphadora), назви міфічних створінь (Argus, Cassandra, Griffin, Hippogriff, Penelope, Phoenix, Remus).

Роулінг часто утворює ономастичні одиниці з допомогою звуконаслідування (ономатопеї); письменниця також використовує іноземні асоціації та фонетику. Імена виступають характерними ознаками особи. Наприклад: Malfoy – погана особа, Lupin – перевертень, Dudley – нікчемна людина та ін. Авторка також вживає алітерацію, знову ж таки з метою викликати у читача певні асоціації. Наприклад: Quidditch – “найпопулярніша гра серед чаклунів” – є співзвучним до слів pitch та witch; назва магазину чорних мистецтв (Dark arts) “Borgin and Burkes” співзвучна із словосполученням boring and berk (занудність та дурень).

В ономастичному просторі творів Джоан Роулінг часто присутні посилання на власне британський фольклор та історію. До прикладу, деякі персонажі (здебільшого сімейство Weasley) названі на честь героїв Артуріанських легенд (Arthur, Ron(ald)).

Після аналізу твору “Гаррі Поттер та в'язень Азкабану” можна зробити висновок, що особливостями ономастичного простору романів Джоан Роулінг є, насамперед, символічність імен та назв, їх зв'язок не лише із суто британським фольклором, а й із древньогрецькою та древньоримською міфологіями. Крім того, при створенні власних ономастичних одиниць, Роулінг застосовувала такі лінгвістичні прийоми, як алітерація (поетичний прийом, який полягає в доборі слів із повторюваними однаковими приголосними звуками), використовувала омофони (слова, які мають однакове звучання, але відрізняються значенням і написанням), та звуконаслідування (ономатопеї). Саме різноманітність засобів і робить ономастичний простір Джоан Роулінг цікавим для дослідження.

Література:

1. Зайцева К. Б. Английская антропонимия и ее стилистическое использование / К. Б. Зайцева. – Одесса, 1979.
2. Карпенко Ю. А. Имя собственное в художественной литературе / Ю. А. Карпенко // Филологические науки – 1986. – № 4.
3. Леонович О. А. В мире английских имен / О. А. Леонович. – М., 2002. – 157 с.
4. Что такое ономастика [Электронный ресурс] – <http://www.onomastika>
5. Rowling J. K. Harry Potter and the Prisoner of Azkaban / J. K. Rowling. – London, 1999. – 317 p.
6. Smith E. C. The Story of Our Names / Smith E. C. – N.Y., 1959. – 440 p.